Scris de Florin Rusu
Vineri, 29 Iulie 2011 08:57

{jcomments on}

Relatiile libertarienilor cu statul sunt extrem de bizare: daca cel putin teoretic, acestia sunt fie anarho-capitalisti, fie minarhisti (poate si mai mult de atat – constitutionalisti), practic pozitia lor fata de stat este plina de compromisuri. Unii sunt extrem de activi din punct de vedere politic (exista mai multe partide libertariene, iar actuala miscare Tea Party din SUA este o alta dovada in acest sens) si devin chiar fanatici in sustinerea unor lideri (mai putin partide, cat mai ales persoane), precum Ronald Reagan, Margaret Thatcher si, mai nou, in cazul Romaniei, Traian Basescu. Simplificand, se poate spune ca libertarienii deontologici (a nu se confunda cu deontologii romani care sunt mai mult utilitaristi) considera in general ca statul e rau pentru ca incalca principiile dreptului natural, in timp ce tovarasii lor de drum utilitaristi sunt mult mai toleranti cu statul, multumindu-se (uneori, cum e cazul lui David Friedmann, cu un succes asemanator libertarianismului deontologic) sa “judece” statul in functie de consecintele actiunilor sale. Unii predica o “revolutie libertariana eliberatore”, altii vor sa reformeze statul din interior.

Precum am promis intr-o postare recenta , acest text reprezinta prezentarea unei alte relatii paradoxale, din care poate libertarienii ar putea invata ceva (auto-critica nu strica niciodata), cea a amish-ilor cu statul, bazata pe doctrina medievala a celor doua Regate.

Asa cum spuneam, aceasta poate fi rezumata drept un permanent conflict intre Regatele politice ale acestei lumi, bazate pe forta si coercitie, si Regatul spiritual al lui Dumnezeu, construit pe suferinta si iubire. Desi recunosc legitimitatea Regatelor lumesti (numai cea formala insa, nu si cea substantiala), amish-ii cred ca, in calitatea lor de cetateni ai Regatului spiritual, nu pot participa la actiunile coercitive in care se angajeaza guvernele. Cu toate acestea, amish-ii nu contesta legitimitatea (divina) a statului. El a fost instituit ca urmare a potopului universal cuprins in Geneza 6-8. Statul este raspunsul lui Dumnezeu la pacat. Conceptia lor despre stat o devanseaza cu cateva secole pe cea a lui Max Weber sau a lui Franz Oppenheimer: statul este detinatorul monopolului folosirii violentei. Conceptia lor despre stat se apropie de cea minarhista: singura functie legitima al guvernului este cel de a-i pedepsi pe cei rai prin folosirea violentei sau prin amenintarea cu folosirea violentei. Insa, paradoxal, tocmai singur scop legitim este responsabil pentru detasarea categorica a amish-ilor de stat, dovedita de cuvintele pe care acestia le folosesc pentru a descrie actiunile guvernului: razbunare sau pedeapsa, concepte total opuse pacifismul non-violent caracteristic acestei comunitati anabaptiste. Asa se face ca amish-ii considera de datoria lor sa repecte corpul functionaresc al statului, sa se roage pentru el, sa plateasca taxe (nu si contributii sociale) si sa respecte legile

pamantului atat timp cat nu intra in contradictie cu credinta si practica lor (lucru din ce in ce mai greu in ultimul timp) si, in acelasi timp, sa nu-si exercite dreptul de vot, sa nu apeleze la justitie sau sa faca parte din vreo curte de jurati si nu accepte vreo functie publica. Acest paradox are in realitate in spate o consecventa demna de admirat in tratarea problemelor modernitatii: amish-ii refuza sa trateze acest rau, monopolul violntei, fie prin violenta revolutionara (prin revolta publica inaugurata de Revolutia Franceza, cea bolsevica si, mai nou, prin cea a unor ratacici precum Breivik), fie prin cea institutionalizata (prin participarea reformarea din interior a statului). Ei prefera sa negocieze (de multe ori de pe pozitii ireconcibiale) cu Cezarul, fiind dispusi cu seninatate sa faca puscarie pentru convingerile lor.

Din moment ce statul modern a devenit din ce in ce mai intrusiv, de ce nu adopta amish-ii pozitia democratica a participarii la vot pentru a schimba intentiile legislatorului? Uneori, in cazul alegerilor locale, acest lucru se mai intampla, insa de cele mai multe ori este preferata institutia rugaciunii. Esenta campaniilor electorale este mai mult decat respingatoare pentru un amish. Ea se bazeaza pe auto-proslavire, ce se apropie periculos de idolatrie. Interesele personale sunt prezentate ca find interese publice. Asa cum spunea unul dintre teoreticienii amish, Elmo Stroll, “daca vom vota, chiar si la nivel local, vom incepe sa gandim si sa ne comportam exact ca un politican”. Nu exista nicio datorie de a vota, exista in schimb datoria celorlalti care voteaza de a nu invada cu violenta credinta si practicile amish. Pozitia acestora se apropie de cea a lui Jason Brennan, care, intr-un volum aparut recent, The Ethics of Voting, sustine ca nu exista nicio datorie de a vota si ca, dimpotriva, daca intentionezi sa votezi in mod gresit (sa nu aduci argumente ca prin votul tau ii aduci la putere pe cei ce vor guverna bine) de-abia atunci vei avea o obligatie: aceea de a nu vota. Raul cel mai mic de cele mai multe ori nu e suficient, arata indecizie, subrezenie argumentativa, ceea ce implica obligatia de a te abtine.

Refuzul amish-ilor de a apela sau de a participa la infaptuirea actului de justitie are acelasi fundament: refuzul de a participa la institutionalizarea violentei. In fata abuzurilor din ce in ce mai mari ale statului si concurentilor, “intreprinzatorii” amish au gasit o solutie “de piata” pentru a se proteja, dar si a respecta interdictia informala de a apela la justitie: au semnat contracte cu firme de asigurari “non-amish”, care ii despagubesc, si care preiau astfel sarcina obtinerii de daune de la violatorii drepturilor de proprietate sau a altor drepturi ale amish-ilor.

Un alt element pe care comunitatea anabaptista il are in comun cu libertarienii este “votul cu picioarele”. Aceasta este solutia lor istorica de lupta cu statul. In timpul Razboiului Civil, de exemplu, cand s-a impus obligativitatea “inrolarii”, solutia amish-ilor din Penssylvania a fost emigrarea in Ohio.

Legatura dintre detinerea de functii publice si refuzul de a participa la aplicarea violentei institutionalizate este un evidenta. Fermecator este un raspuns dat de un amish unui menonit care ii explica faptul ca amish-ii l-ar putea sluji si pe Dumnezeu si omul, daca ar accepta functii guvernamentale: “Gandeste-te la oportunitatea pe care Isus a avut-o sa-l serveasca atat pe Dumnezeu, cat si omul, daca ar fi acceptat sa conduca Regatul (lumesc) pe care incercau sa i-l impuna cu forta. A hranit o multime cu cateva paini, n-ar fi putut fi un ministru al muncii capabil, macar?”

Conceptia amish-ilor despre stat si relatia cu acesta este paradoxala, si nici nu poate fi alfel. Probabil ca acesta este si cazul libertarienilor. Totusi, inainte de a se alipi uneia dintre taberele moderne ale violentei, cea revolutionara sau cea a reformei prin violenta instutionalizata din interior, ar trebui sa mediteze la spusele amish-ului John Oyer, indiferent daca sunt sau nu de acord cu el:

“The state is bad but does a good and necessary task. It is evil to the point of being our, the true Christian’s, enemy. But it uses a neccesary physical force to perform its own type of good, something that it’s strictly forbidden to the Christian or that will damage the Christian morally. We Christians… are vastly different from the magistracy: the Christian should let the state be the state, and not trouble himself overmuch about how it carries out its evil means for particular type of moral purpose.”